

Sygn. akt I CZ 103/15

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa M. Z.

przeciwko J. Z.

o zachowek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 4 grudnia 2015 r.,

zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 6 maja 2015 r., sygn. akt I ACa 1008/13,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 4 września 2014 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie o zachówek z powodu niewniesienia opłaty od tej skargi. Wskazał, że postanowieniem z dnia 23 lipca 2014 r. oddalono wniosek pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 28 stycznia 2015 r., I CZ 119/14, po rozpoznaniu zażalenia pozwanego, uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego. Wskazał m.in., że poza oceną Sądu Apelacyjnego pozostały okoliczności podane przez pozwanego w oświadczeniu, w tym dotyczące wysokości środków na bieżące utrzymanie pozwanego i jego żony oraz szczególne okoliczności podane przez niego w wyjaśnieniu i powtórzone w zażaleniu, które wystąpiły w sprawie i spowodowały konieczność niezwłocznego spłacenia należności oraz, zdaniem pozwanego, pozbawiły go środków na pokrycie opłaty kasacyjnej oraz możliwości uzyskania na ten cel kredytu.

Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 6 maja 2015 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 stycznia 2014 r. Podkreślił, że postanowieniem z dnia 30 marca 2015 r. oddalono wniosek pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym, zaś pozwany w terminie 7 dni od otrzymania tego postanowienia nie wniósł opłaty od skargi kasacyjnej.

Pozwany wniósł do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 6 maja 2015 r., jednocześnie wnosząc o rozszerzenie kontroli instancyjnej na mocy art. 380 w związku z art. 398²¹ k.p.c. o postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 marca 2015 r. oraz zarzucając naruszenie art. 102 pkt 1 w związku z art. 100 pkt 2 w związku z art. 101 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r.,

poz. 1025; dalej: „u.k.s.c.”) w związku z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) oraz art. 398²⁰ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Trafne są podniesione w zażaleniu zarzuty naruszenia przepisów postępowania oraz przepisów o kosztach postępowania z powodów już wcześniej wskazanych w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2015 r., I CZ 119/14. Należy w związku z tym podkreślić, że, zgodnie z art. 102 ust. 1 u.k.s.c., osoba fizyczna może domagać się zwolnienia od kosztów sądowych, jeżeli złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Przepis ten nie warunkuje możliwości przyznania zwolnienia od kosztów sądowych od wykazania, że ubiegająca się o to osoba jest uboga. Według zaś art. 102 ust. 2 u.k.s.c., osoba ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych powinna przedstawić w załączonym do wniosku oświadczeniu szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. Dane te podlegają ocenie Sądu, która musi być wszechstronna i musi być dokonana stosownie do wskazań przewidzianych w art. 233 k.p.c. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny nie dokonał takiej oceny, pomijając wskazywane przez pozwanego okoliczności, które w istotny sposób mogły ograniczać, a nawet uniemożliwiać wniesienie opłaty od skargi kasacyjnej oraz zgromadzenie w odpowiednim czasie środków pieniężnych na uiszczenie takiej opłaty.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 1 i § 3 k.p.c.).